

Een zogezegd succes. De Literaire Lente op gang geschoten in Gent

Veel volk dat druk heen en weer liep, bier en drankbonnekes, lawaai: het leek wel of ik op een concert beland was, gisteravond in Vooruit. Maar neen hoor: het was wel degelijk een avond over de Schoone Lett'ren. Ook literatuur blijkt lawaai te maken tegenwoordig. *Zogezegd in Gent* noemde zichzelf een “gloednieuwe, multimediale maxihappening” en was, voor zover ik het heb kunnen volgen, een succes. Een *zogezegd* succes, want of al die bezoekers daar ook meer zijn komen doen dan bekende koppen kijken, valt nog af te wachten.

Net voor halfacht wurm ik met het drukke Vooruitcafé binnen om er de Staat van het Boek te horen die Erwin Mortier er zou voorlezen. En jawel hoor, daar stond hij al klaar, onze immer minzame ex-stadsdichter. Door het geroezemoes heen slaagde ik erin af en toe een flard op te vangen van zijn toespraak, maar het grootste deel van mijn energie ging op dat moment naar mijn poging een pintje te pakken te krijgen. Toen dat uiteindelijk gelukt was, zag ik nog nét hoe Mortier met een druk op een rode knop de Literaire Lente theatraal opende: “Als ik op deze knop druk, valt er misschien een atoombom op Bagdad.” Zoveel macht heeft Mortier (gelukkig) nog niet, maar de Literaire Lente was in ieder geval officieel geopend.

Zo, dat hadden we alvast gehad. Nu moest ik me nog een weg zien te banen door het uitgebreide, maar ook nogal onoverzichtelijke programma dat over verschillende locaties in het Vooruit-gebouw verspreid was. “Hollands glorie”, het onderdeel waarvoor ik me ingeschreven had, vond plaats in de Theaterzaal. Vijf Nederlandse schrijvers kwamen er vertellen over en voorlezen uit hun jongste roman. De formule was aardig: eerst een korte inleiding door podiumpanter Tom Lanoye, de man die curator was van het hele evenement. En daarna ging het echt van start. Met filmpjes! Lange Frans en Baas B. zongen, om in de sfeer te komen, hun hit <http://www.youtube.com/watch?v=yayMuZxlttc>”>Het land van. Op het toneel stond, met beredeneerde nonchalance gepositioneerd, een http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/00/Rietveld_chair_1.JPG/401px-Rietveld_chair_1.JPG”>Rietveldstoel. En op momenten dat er geen filmpjes getoond werden, kleurden spots het projectiescherm in het *oranje-blanje-blauw* van de Nederlandse driekleur. Ja, er was over nagedacht!

Het was <http://www.vonnevandermeer.nl>”>Vonne van der Meer die de spits mocht afbijten. Deze schrijfster is in Nederland vrij populair – haar boek *Eilandgasten* werd er zelfs verfilmd -, maar in Vlaanderen wordt ze nagenoeg niet gelezen. Annemie Peeters, die Van der Meer interviewde, haastte haar te zeggen dat Van der Meers nieuwe roman *Take 7* “een heel goed boek” is. Het fragment dat Van der Meer voorlas, liet echter het tegendeel vermoeden: nogal klef maakwerk waarmee je ongetwijfeld enkele ledige vakantie-uren zinvol kunt opvullen, maar niets waar je van achterovervalt.

Ook van de tweede auteur die aan het woord kwam viel je niet achterover, maar van <http://www.adriaanvandis.nl/>”>Adriaan van Dis had je ten minste het gevoel dat hij iets te vertellen had. Deze sinds enkele jaren in Parijs wonende Nederlandse dandy schrijft in zijn nieuwe boek *De wandelaar* over hoe we in het westen omgaan met asielzoekers. Het boek speelt zich af in Parijs, zoals hij vertelde tegen *über*-kwal Pat Donnez (ja, die vreselijk zelfingenomen lapzwans die *Titaantjes* presenteert op Radio 1), en Van Dis heeft voor zichzelf in verschillende personages proberen te ontdekken wat nu de meest morele manier is om met de Ander om te gaan. Klinkt zwaar? Nee hoor, Van Dis schrijft vederlicht, zoals bleek uit het voorgelezen fragment. *De wandelaar*: met stip genoteerd in mijn notitieboekje.

Arthur Japin, de derde Nederlandse schrijver die aan het woord werd gelaten, zat net als zijn voorganger keurig in het pak. Met de bedachtzame, zachte stem en de uitgekiende theatraliteit van een *ladies' man* wist hij de zaal voor zich te winnen tijdens zijn gesprek met Friedl' Lesage. Zijn jongste roman *De grote wereld* gaat over "kleine mensen", zoals Japin dat noemde: dwergen dus. De auteur had ontdekt dat er in de VS en Duitsland tot in de jaren tachtig rondreizende dwergendorpen bestonden. Hij heeft zich in hun geschiedenis verdiept en op basis van die informatie een roman geschreven. Geen droge, historische roman, verre van: Japins sterkte is net dat hij zo'n historische setting tot leven kan brengen door te focussen op het verhaal van individuele mensen. Hij doet dat, zoals bleek uit het voorgelezen fragment, in een heel nauwkeurige, beredeneerde taal. Elke schrijver schrijft mooie zinnen, maar die van Japin zijn stuk voor stuk juweeltjes. Sommigen vinden wel dat zijn proza daarom eigenlijk behoort tot de categorie van het betere maakwerk. In ieder geval levert dat maakwerk hem in Nederland wel enorm succes op.

Connie Palmen is gestopt met drinken! Je zou het niet zeggen als je haar ziet, maar het schijnt wel waar te zijn. Dat interviewster Liesbeth Imbo dit feit vermeldenswaardig achtte, geeft aan dat Palmen intussen meer dan een schrijfster een echte publieke figuur is geworden. En ze nestelt zich ook graag in die rol: haar nieuwe roman *Lucifer*, waaruit ze een sterk fragment voorlas, gaat, in bedekte termen, over de dood van de vrouw van de Nederlandse componist Peter Schat (1935-2003) in 1981. De vrouw is in vreemde omstandigheden om het leven gekomen; het is tot nu toe niet duidelijk of ze in een afgrond *sprong* dan wel *geduwd werd*. Haar boek zorgt nu al voor een vreselijke hetze in de Nederlandse pers. Een slimme zet om de verkoopcijfers een duwtje in de rug te geven? Vast wel. Maar toch ook een stevige, typische Palmen-roman, met een beetje filosofie, een beetje psychoanalyse en veel feit en veel fictie.

Dat laatste geldt nog meer voor dé schrijver van het moment in Nederland: A.F.Th. van der Heijden. Zijn kanjer *Het schervengericht*, 1.051 pagina's dik, is gebaseerd op de moord op Sharon Tate, de toenmalige vrouw van de filmregisseur Roman Polanski. Van der Heijden las een werkelijk ijszingwekkend fragment voor: de dood van Tate, beschreven vanuit het perspectief van het nog ongeborn kind dat in haar buik zit, en dat even later zelf sterft. Een huzarenstukje.

Terwijl het publiek nog aan het bekomen was van dit fragment, stormde Tom Lanoye alweer het podium op om iedereen uit de zaal te jagen die niét gekomen was voor het onderdeel "De Zogezegde Courteaux-come back", een gesprek met Shakespeare-vertaler Willy Courteaux. Hopla, ik dus weer de zaal uit en verder dwalen. Eerst even de trappen afdalen naar de toiletten, en daar werd ik ongevraagd getrakteerd op scatologische fragmenten uit Gerrit Komrij's Kakafonie. Een leuk idee, maar ik stond toch niet echt op mijn gemak, zo hulpeloos aan het urinoir gekluisterd terwijl vlak achter mij iemand luide teksten in mijn oor stond te declameren. Enigszins *embarrassed* maar weer snel naar boven om er foute Shakespeare-verfilmingen te gaan bekijken in "Shake Freak", om te merken dat je moet inschrijven als je voorgelezen wilt worden door bekende acteurs (ik weer weg dus, inschrijven is voor watjes), en om stilaan verzadigd te geraken van het volk en van het veel te uitgebreide programma. Want dat is natuurlijk wel de ellende aan dit soort van mega-evenementen: je mist altijd meer dan je gezien hebt. "Bravo Brusselmans!" bijvoorbeeld: de Brusselmans-fuif. Gemist. "Hotel

International”, Vlamingen over belangrijke buitenlandse auteurs: gemist. De “Literary Warroom” met filmpjes van acteur Stefaan Van Brabandt over de 28 titels van de Literaire Lente: gemist. En nog vijf andere programma-onderdelen: allemaal gemist.

Less is more, zei Mies van der Rohe al, en hij heeft nog altijd gelijk. Met een iets bescheidener programma had *Zogezegd in Gent* waarschijnlijk nog meer echte aandacht voor de literatuur kunnen vragen. Want nu was er wel veel volk, maar of dat volk meer kwam doen dan eens in’t echt naar die BV-schrijvers kijken en dan meelopen met de kudde, blijft zeer de vraag. Ik had na een uur of twee alvast mijn bekomst van *Zogezegd in Gent*. En ik denk dat ik niet de enige was die er na zo’n drukke bedoening naar snakte snel in een rustig bed te kruipen en eindelijk aan het lézen te gaan. Want boeken moeten in de eerste plaats gelezen worden. Dat elementaire feit lijkt *Zogezegd in Gent* over het hoofd te hebben gezien. Ergens in het Vooruit-labyrint moet toch wel een stille leeskamer voorzien kunnen worden, weg van de drukte en van het promotionele geschetter van de literaire marketing (die dan wel *literair* is, maar toch nog altijd *marketing*)? Een onvergeeflijke vergetelheid, die volgend jaar absoluut rechtgezet moet worden. Boeken moeten immers *gelezen* worden, en niet alleen verkocht.